

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Факультет іноземної філології
та соціальних комунікацій

IX

**ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ**

СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

15-16 квітня 2021 року

Матеріали

5. Крючкова Л. С. Практическая методика обучения русскому языку как иностранному: учебное пособие. Москва: Флинта: Наука, 2011. 480 с.

6. Палінська Олеся Рольові ігри на заняттях з української мови як іноземної. *Теорія і практика викладання української мови як іноземної*. Львів: ЛНУ ім. І. Франка. 2015. Випуск 11. С. 50–56.

7. Щукин А. Н. Современные интенсивные методы и технологии обучения иностранным языкам. Учебное пособие. 3-е изд. Москва: Филоматис, 2020. 188 с.

Марія Антошкіна,

вчитель англійської мови КЗ ЗСО I-III ступенів «Успіх»

Новобогданівської ОТГ, Мелітопольського району, Запорізької області

ПРОБЛЕМИ МОТИВАЦІЇ УЧНІВ НА УРОКАХ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Актуальність теми. Сучасний світ постійно кидає виклики освіті, підштовхуючи її на нові відкриття та звершення. Світ цифрових технологій та розвиненої комп'ютеризації вже давно залишив позаду себе традиційні форми та методи навчання, що в свою чергу призвело до «навчальної кризи». Вчителі, які нещодавно були майстрами викладання, сьогодні страждають від нездатності зацікавити сучасного поціновувача освіти. Частіше вони ладні здатися, ніж розвиватися та вмотивувати здобувачів освіти на отримання знань. Оскільки мотивація є головним двигуном у пізнавальній діяльності суб'єкта, тож, слід приділяти їй належну увагу. Проблема мотивації під час навчання взагалі та вивчення англійської як другої іноземної мови постала не лише в Україні, а й має широке розповсюдження світом. Вчителі та викладачі повинні бути у постійному пошуку, що приведе їх до глибшого розуміння проблеми та відкриє нові горизонти для навчання здобувачів освіти.

Проблема мотивації досліджується в межах діяльнісного підходу до навчання, розробленого В. Рубінштейном, О. Леонтьєвим та іншими. У навчанні іноземних мов психологічні питання мотивації розглядаються в працях А. Алхазішвілі, І. Зимньої, О. Леонтьєва, Н. Симонової та інших.

Мета розвідки. Основною метою статті є дослідження проблем мотивації учнів на уроках вивчення англійської мови як іноземної.

Отже, що таке «мотивація»? Словом «мотивація» зазвичай визначають зусилля, що відповідають за збудження, спонукання, стимул, вибір, напрямок та манеру поведінки. Взагалі-то, її часто використовують, щоб описати певний вид поведінки, або стан людини. Учня, який добре навчається використовуючи багато зусиль та досягає вершин, можна назвати «високо вмотивованим», у той час як його/її друга «важко вмотивувати». Під таким твердженням мається на увазі, що мотивація має найважливіший вплив на поведінку. Отже, це поведінка спрямована на досягнення певної мети [5].

Говорячи про те, що дійсно «вбиває» мотивацію, варто зазначити наступне: переповнений клас; коли парти фіксовані і їх важко пересунути, щоб змінити шаблонне сидіння в класі; замалі класи; малий запас слів – учні відстороняють себе від вивчення слів стверджуючи, що вони їм не згодяться; знижена концентрація в класі; відсутність виклику знання англійської мови; відсутність цифрових технологій на уроках; викладання за старими формами та методами та інше [2, с. 179–181].

Мотивація вже давно є головною проблемою для більшості вчителів англійської як другої мови або як іноземної мови по всьому світі. У класі, де англійська вивчається як друга іноземна, або просто англійська як іноземна мова, є принаймні одна з головних причин низької мотивації учнів. Оскільки більшість з них мають надто розпливчастий стимул такий як: «англійська буде корисною для мого майбутнього» то, вони, або, навіть не мають чіткого розуміння, що це означає, або не вважають, що це досить потужна мотивація. Тож, або це надто розпливчато, або надто далеко. У вивченні другої мови як і в іншій галузі, що вивчає людина, мотивація це критична сила яка визначає чи буде взагалі вивчена ця сфера, скільки енергії доведеться витратити на неї та як довго людина витримає. Це комплексний феномен, що включає в себе багато різних компонентів: індивідуальний поштовх, потреба у досягненнях та успіху,

цікавість, жага то стимулу та нового досвіду та інше. Ці фактори відіграють роль у будь-якій навчальній ситуації.

Завдання дослідження полягає у пошуку шляхів подолання труднощів мотивації та створення набору порад для підняття мотивації здобувачів освіти. «На мотивацію учнів впливають як внутрішній, так і зовнішній фактори, які можуть розпочинати, витримувати, посилювати або знеохочувати поведінку» – стверджував Рів ще у 1996 році. Відтоді майже нічого не змінилося. Вчитель має активувати ці мотиваційні компоненти в учнів, а вони натомість виявлять та вкажуть на проблему. Отже, як це можна робити на кожному уроці щодня?

Здавалося б, що досвідчений вчитель може швидко опанувати атмосферу класу, навести порядок та встановити дисципліну, що допоможе йому/їй провести плідний урок. З іншого боку, молодий вчитель, який не мав досвіду роботи з класом, але має своє власне уявлення атмосфери класу та пануючої там дисципліни можуть опинитися «за бортом», оскільки не розуміючи та не чуючи дітей не можна встановлювати порядки де буде лише один головнокомандувач – вчитель. Вивченню досвіду вчительських поразок приділялося також багато уваги. Цей досвід можна знайти у дослідженнях Feiman-Nemser S. «What new teacher need to learn», He & Cooper «Struggles and strategies in teaching», MacMahon B. «The newly qualified teacher», Darling-Hammond L. «Constracting 21st-century teacher education» [1]. Як показали дослідження, одна з найбільших помилок молодих вчителів в тому, що вони не враховують досвід попередніх поколінь, а намагаються не змінюючи моделі досягти результатів, оминаючи виклик сьогодення. У будь-якому віці вчитель має бути сучасним.

Протягом уроку вчитель має створити таку атмосферу, що спонукатиме та мотивуватиме до отримання знань, а саме: створювати атмосферу взаємодії між учнями; змінити культуру учнів від індивідуальної роботи до роботи в команді; створити більш сприятливу атмосферу, щоб учні змогли проявити всі свої здібності. Розвернувши індивідуума від своєї «самості» до соціуму ми

зможемо отримати суспільство, де люди помічають один одного, враховують побажання один одного, та виявляють повагу до оточуючих.

Одним з поштовхів мотивації є невідомість. Саме те, що нам не відомо частіше спонукає та підштовхує нас до дії. Виявляє в нас цікавість до того, що може статися та спрямувати на якусь неочікувану дію. Наприклад, приходячи на урок розсадити учнів зовсім іншим чином, що дасть їм змогу спробувати розгадати задум вчителя. Спосіб, за яким розсаджені діти дуже часто визначає динаміку уроку. Тож, невеличка зміна може призвести до приголомшливої зміни в узгодженості групи (класу) та задоволення учня. У багатьох випадках саме спосіб в який сидять діти стає критичним елементом успіху або поразки на уроці. Можна влаштувати круглі столи, розділяючи дітей на декілька груп. Ця модель добре підходить і для великих класів. Якщо учнів не так багато, можна їх розсадити у формі підкови U-образною формою з пустим місцем всередині; або, учні навкруги величезного стола з трьох боків, з вчителем на четвертій стороні.

У будь-якому разі, не залежно від того яка обрана модель, урок буде більш вдалим та успішним якщо тримати у розумі наступне:

- спробуйте максимізувати зоровий контакт;
- варто бути впевненими, що учні сидять на комфортній відстані один від одного;
- продумайте заздалегідь як організувати зміни шаблонів або змінити групи;
- говоріть учням про позитивні очікування від уроку: надайте впевненості учням у їх майбутніх звершеннях та налаштуйте їх на вищі очікування [3; с. 59–63];
- не розмовляйте коли учні вас не слухають або ще не готові до уроку. Очікуйте;
- встановіть якийсь сигнал, щоб привернути увагу класу, групи: вимкніть або увімкніть світло; поплескайте в долоні; скажіть: «Freeze!» і кожен має

зупинитися на тому місці де були, наче статуя. Потім скажіть: «Melt!» коли ви готові працювати;

- використовуйте лічильничку на початку, навіть якщо поведінка учнів задовільна, лише для того, щоб вони відреагували на ваші сигнали. Після цього обов'язково похвалити їх. Наприклад: «One, two, three – eyes on me».

- встановіть гарну звичку «слухати» під час «story time». Інколи ми читаємо та слухаємо, та інколи ми читаємо та говоримо, але завжди слухаємо.

- даріть учням компліменти, відзначаєте їх підготовку до уроку. Прості слова: «Oh, I like the way Sophie is ready today!» стануть стимулом для інших у підготовці, аби почути подібне у свою адресу;

- використовуйте для всіх один стандарт оцінювання – ніяких фаворитів!

- встановлюйте час для кожного завдання коли плануєте, це дасть змогу корегувати ваші подальші завдання, повідомляйте про час учням та говоріть їм про бажаний часовий результат, аби привчити учнів цінувати важливість часу та поважати його;

- готуйте екстра завдання для тих, хто виконує завдання із блискавичною швидкістю. Подаруйте стимул іншим отримати бонуси.

- продумайте наперед можливі activities, які будуть співпадати з темою: читання мовчки, навчальні ігри, написання журналу та інше;

- використовуйте цифрові технології, програми для кращого розуміння учнями теми. Учні мають бачити в вас сучасну людину, і, хоча наразі складно бути попереду всіх, станьте цікавим для учнів!

- цікавтеся новими розробками, успішним досвідом інших; збагачуйте свою професійну скриньку. Будьте завжди конкуренто-спроможними!

Багато праць написано про мотивацію вивчення іноземних мов студентами мовних або немовних ВНЗ, однак, слід пам'ятати, що учні сьогодні – це студенти завтра. Вчителі мають завжди розвивати майстерність у викладанні англійської мови, бажання приготувати цікаві та цінні завдання, дати знання структур та граматичних основ та тепла товариська атмосфера нададуть впевненості учням та бажання віднайти баланс між «маю» та «хочу».

Вчителі завжди мають розмовляти англійською. Спілкування має стати метою вивчення. Варто створювати в учнів позитивне психологічне ставлення до говоріння, де в нагоді стане метод гри.

Список використаних джерел:

1. Cecilia Boakye, Joseph Gharthey Ampiah Challenges and Solutions: The Experience of Newly Qualified Science Teachers, May 4, 2017. URL: <https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/2158244017706710>
2. Rasulova Nilufar Challenges and Solutions in English language teaching to students. *Young Scientist*. 2020. № 11 (301). p. 179–181.
3. Sandra Gunawan, Haris Saputra Problems and teaching solutions for students' in learning English. PROJECT. Volume 3, №1, January 2020, p. 59–63. URL: <https://www.journal.ikipsiliwangi.ac.id/index.php/project/article/view/3114>
4. Uysal, D. Problems and solutions concerning English language preparatory curriculum at higher education in view of ELT instructors. *International Journal of Contemporary Educational Research*, 6 (2), 2019, p. 452–467. URL: <https://doi.org/10.33200/ijcer.635093>
5. Ways of motivating EFL/ESL students in the classroom. URL: <https://www.teachingenglish.org.uk/blogs/alexenoamen/ways-motivating-efl-esl-students-classroom>

Тетяна Беценко,

доктор філ. наук

професор кафедри української мови і літератури

Сумського державного педагогічного університету ім. А. С. Макаренка

РОБОТА З ТЕКСТОМ ЯК РІЗНОВИД НАВЧАЛЬНИХ ВПРАВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

Актуальність теми. Сьогодні в україністиці постала глобальна проблема: створення методик навчання української мови у вищій школи, що успішно розв'язується науковцями у різних регіонах. У галузі методики викладання української мови як іноземної активно працюють філологи Львова, Тернополя, Харкова, Сум, Одеси, Полтави, Запоріжжя та ін.

Мета статті: означити основні види роботи з текстом при початковому вивченні української мови як іноземної.